

Biuro Prasy i Promocji
Rzecznik Prasowy

tel.: 22 831 30 71

faks: 22 826 27 91

e-mail: biuro-bp@mz.gov.pl

Warszawa, 28 października 2011 r.

INFORMACJA PRASOWA

PROGRAM PREWENCJI I LECZENIA CUKRZYCY W POLSCE NA LATA 2010-2011

1. PROBLEM CUKRZYCY W UJĘCIU GLOBALNYM

W dniu 20 grudnia 2006 r. **Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych rezolucją nr 61/225 uznało cukrzycę za jedną z 10 najważniejszych chorób przewlekłych na świecie**, stanowiącą poważny problem dla zarówno samych chorych jak i dla całych społeczeństw. Według danych epidemiologicznych opublikowanych przez **Międzynarodową Federację ds. Cukrzycy około 285 milionów ludzi na świecie choruje na cukrzycę, a do roku 2025 liczba ta wzrośnie do ponad 380 milionów.**

Cukrzyca w ujęciu globalnym – zestawienie obrazujące stan liczby ludności na świecie, populację cierpiącą na cukrzycę oraz nietolerancję glukozy w roku 2010 oraz prognozy na 2030 rok.

	2010	2030
Całkowita liczba populacji światowej (mld)	7,0	8,4
Populacja osób dorosłych (20-79 r. ż. , mld)	4,3	5,6
Cukrzyca i nietolerancja glukozy (20-79 r. ż.)		
<u>Cukrzyca</u>		
Globalny wskaźnik chorobowości (%)	6,6	7,8
Liczba ludności cierpiącej na cukrzycę (mln)	285	438
<u>Nietolerancja glukozy</u>		
Globalny wskaźnik chorobowości (%)	7,9	8,4
Liczba ludności cierpiącej na nietolerancję glukozy (mln)	344	472

Źródło: IDF 2009

Prognozy opracowane przez międzynarodowe organizacje medyczne zajmujące się problematyką diabetologiczną (IDF Euro – International Diabetes Federation - European Region oraz FEND – Federation of European Nurses In Diabetes) przewidują, iż w ciągu najbliższych 25 lat liczba chorych może ulec podwojeniu i przekroczyć 10% całej populacji. W Unii Europejskiej chorobowość cukrzycy oblicza się na poziomie 8,6% populacji między 20 a 79 rokiem życia. Oznacza to, że ponad 31 milionów obywateli Unii Europejskiej to chorzy na cukrzycę, aby zobrazować skalę problemu można podać, że liczba ta jest równa populacji Hiszpanii, Portugalii oraz Litwy. Zaznaczyć również należy, że liczba chorych wzrosła z 7,6% w roku 2003, a prognozy na rok 2025 oscylują około 10% całkowitej populacji państw członkowskich.

Na terenie Unii Europejskiej w okresie ostatnich 20 lat mamy do czynienia ze stale rosnącą liczbą zgonów z powodu powikłań cukrzycy. Cukrzyca wymieniana jest wśród głównych

przyczyn chorób układu krążenia, utraty wzroku, niewydolności nerek oraz amputacji kończyn dolnych. Około 75-80% chorych na cukrzycę umiera z powodu chorób układu krążenia – wiodącej przyczyny zgonów w Europie. Osoby ze stwierdzoną cukrzycą typu 2 są 2-4 krotnie bardziej obciążone ryzykiem wystąpienia choroby niedokrwiennej serca, niż pozostała część społeczeństwa.

Narastająca skala epidemii cukrzycy związana jest przede wszystkim ze wzrostem wskaźnika chorobowości w odniesieniu do cukrzycy typu 2, nie mniej jednak wskaźniki chorobowości rosną również dla cukrzycy typu 1.

Zwrócić należy również uwagę na znaczne i stale rosnące koszty związane z epidemią cukrzycy. Koszt podejmowanych działań związanych z profilaktyką i leczeniem cukrzycy w większości krajów członkowskich Unii Europejskiej wynosi ponad 10% całości wydatków przewidzianych na opiekę zdrowotną (w niektórych przypadkach suma ta wynosi nawet 18,5%).

2. PROBLEM CUKRZYCY W POLSCE

Szacuje się, że w Polsce obecnie na cukrzycę choruje ponad 2 mln osób, z czego około 25% stanowią chorzy nieświadomi swojej choroby. Chorobowość z powodu cukrzycy w ogólnej populacji Polski wynosi około 6,54% (w tym w populacji mężczyzn 5,81% i w populacji kobiet 7,25%). W populacji powyższej 18 roku życia współczynnik ten wynosi 8% (w tym w populacji mężczyzn 7,15% i w populacji kobiet 8,9% kobiety), natomiast wśród dzieci poniżej 15 roku życia liczbę diabetyków szacuje się na 17,7 przypadków na 100 tys. mieszkańców. Prognozuje się, iż w przeciągu najbliższych 15 - 20 lat nastąpi podwojenie liczby chorych na cukrzycę w Polsce.

Z danych Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z roku 2011 wynika, iż liczba wydawanych orzeczeń pierwszorazowych dla celów rentowych z powodu niezdolności do pracy związanych z leczeniem cukrzycy oraz wystąpieniem jej powikłań od kilku lat utrzymuje się na poziomie wynoszący ponad 1200 nowych świadczeń rentowych przyznawanych rocznie. Zestawienie liczby wydawanych orzeczeń dla celów rentowych związanych z cukrzycą w latach 2008-2010 przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, z podziałem na rodzaj orzeczenia oraz rodzaje cukrzycy przedstawione zostały w poniższej tabeli i wykresie.

3. „Narodowy Program Przeciwdziałania Chorobom Cywilizacyjnym – Moduł II pn. Program Prewencji i Leczenia Cukrzycy w Polsce na lata 2010-2011”

Ministerstwo Zdrowia podjęło decyzję o realizacji programu zdrowotny pn.: **„Narodowy Program Przeciwdziałania Chorobom Cywilizacyjnym – Moduł II pn. Program Prewencji i Leczenia Cukrzycy w Polsce na lata 2010-2011”**, który oparto na działaniach zmierzających do **zwiększenia świadomości społeczeństwa o roli zdrowego trybu życia, nabycia umiejętności istotnych w profilaktyce cukrzycy i zapobiegania powikłaniom oraz wykształcenia w społeczeństwie postaw prozdrowotnych**, jak również promocji działań dotyczących pierwszej pomocy w tym skierowanej do dzieci posiadających pompę insulinową. Program w zakresie działań edukacyjnych będzie kontynuowany.

KOSZTY

Koszt programu w 2010 r. – 1 435 000 zł.

Koszt programu w 2011 r. – 2 621 000 zł.

4. MATERIAŁY INFORMACYJNO-EDUKACYJNE

W ramach realizacji ww. programu w 2011 r. zostały przygotowane m. in. materiały edukacyjne

1) broszury pn.: „Informacje ogólne o cukrzycy”, „Dziecko z cukrzycą w szkole”, broszura dla rówieśników, 3 broszury „Jak Marcyś mały z cukrzycą sobie radzi”, „Jak Maryś mały cukrzydło-męczydło okiełznał”, „Co o cukrzycy wiedzieć musisz”

2) 3 filmy instruktażowe mające charakter informacyjny na temat cukrzycy pn.: „Kontroluj cukrzycę, ciesz się życiem”, „Cukrzyca – przewodnik dla rówieśników”, „Cukrzyca – poradnik dla rodziców”) adresowane do dzieci, rodziców, opiekunów i rówieśników dzieci chorych na cukrzycę.

Materiały edukacyjne wysłane zostaną w ilości 14 tyś do 2800 szkół po 5 sztuk w zestawie (mamy łącznie w Polsce ok. 14 tyś szkół podstawowych i gimnazjalnych publicznych i niepublicznych) i do wszystkich poradni diabetologicznych dla dzieci (97 poradni).

3) nagrane zostały 4 (30-sekundowe) filmy telewizyjne o charakterze informacyjno-edukacyjnym na temat cukrzycy i jej powikłań skierowane do ogółu społeczeństwa. Przedmiotowe materiały edukacyjno-informacyjne przekazane zostaną do poradni diabetologicznych dla dzieci oraz szkół podstawowych, dostępne będą również na stronie internetowej www.edu-cukrzyca.pl w formie plików do pobrania, a od 1 stycznia 2012 r. na stronie www.cukrzyca.gov.pl.

Filmy edukacyjne:

Film pn.: „Panorama” – zwiastun filmów. Zwiastun pokazuje puste miasto, miejsca w których ludzie pozostawili ślady swojego bólu, uzewnętrzнили swoją złość. Zatrzymuje się na napisach wykonanych sprejem: na murze „Cukrzyca oślepiła”, szminką na lustrze „Cukrzyca zabrała mi chłopaka”, na ławce w parku „Cukrzyca złamała mi serce”, na murze „Cukrzyca ukradła mi ostatni grosz”, na płachcie materiału powieszzonej na murze domu „Cukrzyca uwięziła mnie w domu”, na schodach „Cukrzyca to podstępna żmija”. Na końcu filmu narrator przekazuje informacje, iż 2 mln Polaków choruje na cukrzycę, z czego prawie ¼ z nich nie wie, że ją ma.

Film pn.: „Ofiara”. Bohaterem filmu jest mężczyzna w średnim wieku, któremu w powódź wystąpienia powikłania stopy cukrzycowej amputowano nogę, przez co pozbawiony został możliwości prowadzenia dotychczasowej aktywności. Na ścianie budynku widnieje napis wykonany sprejem na pustym billboardzie: „Cukrzyca to podstępna żmija”. Mężczyzna stwierdza, że „cukrzyca to podstępna żmija. Teraz to wiem. Cukrzyca zabrała mi nogę. Osłabiła mi wzrok. Zniszczyła mi serce. Gdybym wiedział o tym wcześniej, gdybym coś zrobił...”

Film pn.: „Żmija”. Bohaterkami filmu są dwie młode kobiety, sfilmowane podczas spaceru z dziećmi. Jedna z nich zwraca uwagę na napis namalowany farbą na billboardzie: „Cukrzyca to podstępna żmija”. Kobiety rozpoczynają rozmowę na temat cukrzycy i jej powikłań, takich

jak zawał serca, amputacja nóg. Jednocześnie uświadamiają sobie jak niewiele wiedzą na temat tej choroby i jej powikłań i sposobów uniknięcia zachorowania.

Film pn.: „Ślepotą”. Bohaterami filmu są dwaj mężczyźni pracujący w okolicy przystanku autobusowego. W trakcie pracy jeden z nich zauważa na wiacie przystanku napis zrobiony sprejem „Cukrzyca oślepia”, co wzbudza w obydwu zdziwienie, ale i staje się powodem dyskusji na temat tego powikłania. Jeden z bohaterów, z niedowierzaniem, przyjmuje od drugiego informację o możliwości utraty wzroku w wyniku powikłań choroby.

4) Szkolenia dla pielęgniarek i położnych przygotowujących do pracy na stanowisku edukatora cukrzycy

Istotnym jest rozszerzenie programu w 2011 r. o dodatkowe zadanie związane z przeprowadzeniem szkoleń dla pielęgniarek i położnych przygotowujących do pracy na stanowisku edukatora cukrzycy z 16 województw Polski. **W 2011 r. w ramach programu przewiduje się przeszkolenie ok. 70 pielęgniarek/położnych.** Program kształcenia uwzględnił będzie następujące **Moduły: „Epidemiologia cukrzycy. Organizacja opieki diabetologicznej”, „Edukacja w cukrzycy”, „Obszary edukacji zdrowotnej w cukrzycy”.**

W ramach kolejnej edycji przedmiotowego programu, spodziewanym długofalowym efektem realizacji powinien być wzrost świadomości społeczeństwa na temat choroby, zmniejszenie zachorowalności i umieralności w związku z wystąpieniem powikłań choroby, ograniczenie skutków ekonomicznych niepełnosprawności i przedwczesnej umieralności.

5) Badania profilaktyczno-diagnostyczne, konsultacje diabetologiczne, specjalistyczne szkolenia edukacyjne

Jednym z zadań ww. programu, którego realizatorem jest Centrum Medyczne Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego, jest prowadzenie bezpłatnych badań profilaktyczno-diagnostycznych w ramach których wykonywany jest pomiar:

- cukru we krwi,
- ciśnienia tętniczego,
- tkanki tłuszczowej,
- masy ciała,
- pomiarwzrostu

W ramach bezpłatnych konsultacji diabetologicznych istnieje możliwość wykonania badań wysokospecjalistycznych, tj.:

- opracowania stopy cukrzycowej,
- pedobarografii,
- neurotensjometrii,
- dopplera,
- echo serca,
- badania dna oka wraz z konsultacją,
- badania pola widzenia,
- hemoglobiny glikowanej HbA1c,
- kreatyniny.

2010 - w ramach bezpłatnych profilaktycznych badań podstawowych w 2010 r. przebadano 1200 osób (plan na 2011 r. – 6 000 osób), a w ramach bezpłatnych konsultacji diabetologicznych w 2010 r. przebadano 246 osób (plan na 2011 r. – 800 osób).

Prowadzone są - bezpłatne specjalistyczne szkolenia edukacyjne prowadzone przez diabetologa, pielęgniarkę, dietetyka i rehabilitanta.